

ChristenUnie

Algemene beschouwingen

Programmabegroting 2017

Gemeenteraad Dalfsen

Reactie op de programmabegroting 2017-2020

Dalfsen is een goede schatbewaarder!

Op de eerste plaats spreken wij onze dank uit richting de opstellers van deze begroting. Het is elke keer weer een grote klus voor College en organisatie om de begroting op tijd aan te leveren bij ons als gemeenteraad van de gemeente Dalfsen.

Deze begroting is een goede vertaling van het bestaande beleid en ons financieel vooruitzicht voor de komende jaren 2017-2020. Ook zijn de actuele ontwikkelingen vanuit het nieuwe Besluit begroting en verantwoording meegenomen en is een enorme efficiëntieslag gemaakt.

Door deze regels is er op veel gebieden financieel geen vergelijk te maken met voorgaande jaren. De uitleg die we hierover gekregen hebben en de informatie die we ontvangen hebben van onze leden in de werkgroep Planning en Control, geeft ons vertrouwen. We moeten deze drempel over om landelijk in de pas te lopen en onze gemeente in het vervolg nog beter te kunnen vergelijken met andere gemeenten.

In 2013 hebben we de begroting de titel meegegeven **“Dalfsen heeft een appeltje voor de dorst”**. Die gedegen bestuurlijke aanpak en continuïteit is nog steeds terug te vinden in de begroting die nu vers voor ons ligt! Dit vinden we zeker ook een verdienste van ons als gehele raad van de gemeente Dalfsen! **Dalfsen is dus een goede schatbewaarder.**

Hiermee willen we natuurlijk het College bedanken en gelijktijdig feliciteren! We mogen er trots op zijn dat we de nullijn kunnen blijven hanteren en dat geen prijscompensaties of -indexaties hoeven te worden toegepast. Uw slotzin in deze begroting op bladzijde 128 is juist:

De inwoners van onze “groenste kleine stad van Europa” gaan van deze financieel gezonde situatie nu de zoete vruchten plukken.

De programma's zijn opnieuw aangepakt en hebben een verandering ondergaan.

Per programma willen we onze vragen aan u voorleggen:

Programma 1. Bestuur, ondersteuning en algemene dekkingsmiddelen

Er worden op diverse onderdelen in de organisatie knelpunten gesignaleerd. Zo lezen wij dat in 2017 de apparaatskosten worden gesplitst in directe en indirecte kosten en in programma 1 de overheadkosten worden neergezet. In de diverse programma's worden ook de loonkosten inzichtelijker gemaakt.

Door deze aanpassing worden volgens ons de processen duidelijk en inzichtelijk gemaakt. Maar ook schrijft u dat de kwetsbaarheid van de organisatie aandacht vraagt, evenals het oplossen van formatieve knelpunten. Waar wringt de schoen nu echt in de organisatie? Is het college bereid om begin volgend jaar met een voorstel te komen? **1**

Onze kritische noot in de voorjaarsnota over de communicatie willen we, bij een steeds meer veranderende Gemeente, wederom onder uw aandacht brengen. Van bezoek aan de balie naar mail en sociale media. Als voorbeeld noemen we de Sociale Verzekerings Bank. Zij bedienen hun klanten met een app en vooral jongeren spreekt dit erg aan. Om deze groep te bereiken moeten we inspelen op andere vormen van klantbehandeling. Snelle en goede beantwoording van reacties, telefoontjes en mails blijft zeer belangrijk. We merken dat hier nog een flinke verbetering gemaakt kan worden. Deelt het college de mening dat we op het gebied van communicatie nog meer moeten inspelen op de veranderende wereld om ons heen, zonder de ouderen te vergeten? **2**

We hebben in deze begroting vaak de verwijzingen en doorverwijzingen (waar soms niets achter zit) naar staatjes bij www.waarstaatjegemeente.nl moeten lezen. Dat lijkt nu storend maar spreekt u ook de verwachting uit dat hier de komende jaren verbetering in komt? **3**

Programma 2 en 3. Openbare orde en veiligheid en Beheer en openbare ruimte

We willen een compliment uitspreken over de werkzaamheden in Bellingeweer en de aanpak van de vijver aan de Thomas a Kempislaan. Beide waterpartijen zijn of worden weer zichtbaar en Bellingeweer is weer prachtig om langs en doorheen te wandelen. Ook begraafplaats Welsum heeft een enorme opwaardering gekregen. Het is open en moderner geworden, dit alles komt ook de veiligheid ten goede.

We zijn blij met de raadsbrede aangenomen motie van vorige week over de veiligheid en zorgen bij de steeds drukker wordende Rondweg in Dalfsen.

Wel willen we graag nog wat breder insteken op onze openbare ruimte en op de veiligheid van ons wegennet, onze fietspaden en onze trottoirs. Het achterstallig onderhoud aan wegen en straten, met name in het buitengebied en het centrum van Dalfsen maar ook in andere kernen, wat vanwege de bezuinigingen de laatste jaren te summier is aangepakt, baart ons grote zorgen. De te krappe fietspaden, bijvoorbeeld het fietspad langs de Oude Oever, zouden volgens ons ook aangepakt moeten worden. Ook de veiligheid van de Haersolteweg en Jagtclusterallee behoeven grote aandacht.

Vorig jaar is € 150.000,= extra toegekend om de knelpunten op te lossen. We zien echter toch de noodzaak, gezien de slechter wordende openbare ruimte, om dit daadkrachtiger op te pakken. We denken daarbij aan een inhaalslag en zo nodig extra inzet en verwachten een inventarisatie van voetpaden en straten die op korte termijn in aanmerking komen voor groot onderhoud en modernisering. Deelt u deze visie en bent u bereid met een voorstel te komen? **4** We zullen zo nodig een motie indienen met ons verzoek. **1**

Programma 4. Economische zaken

Bij ons is bekend dat er door het College veel werk op het gebied van Economische zaken wordt verricht. Maar als we de ambitie lezen: Wat gaan we ervoor doen? dan is het antwoord slechts "het Kroonplein evalueren". Daarmee doet u uw zelf als college ernstig te kort. Dit programma mag wat ons betreft meer allure krijgen want er gebeurt heel veel op dit gebied in onze Gemeente en dit is wat ons betreft door u te bescheiden neergezet. **5**

Programma 5. Onderwijs en vrije tijd

Bij punt 5.8 op bladzijde 48 zien we bij Recreatie en toerisme. Ambitie: Wat gaan we ervoor doen geen nieuwe prestaties en de teller van het aantal overnachtingen blijft op 176.000 staan. Gaan we niet meer vruchten plukken van de ingezette acties? Ook hier mag de ambitie evenals het bovenstaande programma wel wat scherper geformuleerd worden. Ook hier blijft het punt dat Dalfsen volop in trek is voor toeristen en dagelijkse passanten. Deelt u onze mening of is het ambitieniveau echt op "hold" gezet? **6**

Bij de 'Schat van Dalfsen' lezen we dat het een nadeel oplevert van € 100.000,00. We hadden goede hoop dat door de PR van ons College en met name onze burgemeester, we vanuit Den Haag of de Provincie positieve respons zouden krijgen. Staan er nog lijntjes open om steun te krijgen vanuit Rijk en/of Provincie? **7** We zijn benieuwd naar uw antwoord.

Programma 6. Inkomensondersteuning

Wij lezen dat er bij het Rijk een aanvullende uitkering aangevraagd kan worden in verband met verhoogde uitkering van de bijstand. Is deze aanvraag voor de Gemeente Dalfsen in aanvraag? **8**

Verder wachten wij de beraadslagingen af op 14 november a.s. inzake de nieuwe taakstelling vergunninghouders en wat dat voor gevolgen heeft voor onze gemeente in zowel dit programma, als in programma 7.

Programma 7. Sociale domein

We lezen dat dit programma doelt op de participatiewet, de Wet Maatschappelijke Ondersteuning 2015 en de jeugdwet. We zien veel indicatoren vermeld staan maar willen graag bij actuele zaken op de hoogte gehouden worden en zo nodig in de commissie worden bijgepraat. Het is een van de meest actuele onderwerpen voor de komende tijd. Met name met het onderwerp jeugdzorg komt heel veel op de Gemeente af. Is het college bereid om ons zeer actief in dit proces mee te nemen, zodat we niet voor verrassingen komen te staan? **9**

Bij het thema en onderwerp participatiewet zien we een laag percentage vermeld staan. Betekent dit dat we achterlopen met de re-integratie vanuit de Stichting Dalfsen werkt? Mocht dit zo zijn: wat kunnen we hieraan doen of verbeteren? **10**

Programma 8. Duurzaamheid en milieu

De landelijke en regionale prestaties lopen zorgwekkend achter op de globale opdracht waar we met z'n allen voor staan. In mei van dit jaar heeft u aangegeven om met de door ons genoemde kernwoorden: vasthoudendheid, verantwoordelijkheid, creativiteit, realiteit en vanzelfsprekendheid aan de slag te gaan. We zien dan ook graag de uitwerking van de werkconferenties met belangstelling tegemoet. Anderhalf jaar geleden is er gezegd dat er versneld zou worden opgeschaald. Kan er ook daadwerkelijk versneld worden opgeschaald? **11**

Programma 9. Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

We zijn blij dat het project Waterfront voorspoedig verloopt en er geen vertraging in dit grote project is. We zijn benieuwd naar de centrum-visie van Dalfsen en ook naar alle inspraakreacties. We vonden de opzet van het Centrumcafe 'Dalfs blauw' een goed gevonden manier van burgerparticipatie om de bewoners te betrekken bij deze centrumvisie. Niet alleen qua opzet maar ook gezien de belangstelling was dit een groot succes! Deelt het College onze mening over deze opzet en krijgt deze opzet nog weer een vervolg bij toekomstige projecten? **12**

De samenvatting van het risicoprofiel is een mooie passage om mee af te sluiten.

We zijn blij met deze korte maar prima samenvatting. De Gemeente Dalfsen haalt een waarderingscijfer A, hetgeen inhoudt dat de Gemeente Dalfsen ruim in staat is om tegenvallers op te vangen en tegelijkertijd de score 2 van uitstekend oplevert. Daar mogen we als Gemeente trots op zijn. Dalfsen staat er goed voor met een gedegen "schatbewaarder".

Bij de Belastingverordening vragen we ons af of de overdracht naar het GBLT naar tevredenheid is verlopen of zijn er nog aandachtspunten? **13**

Tot slot willen we de kansenpot nog even aanhalen. We zien dat hier vol op gebruik van gemaakt wordt en mede gezien deze positieve begroting zouden we deze pot een extra financiële injectie willen geven. We stellen dan ook voor het bedrag van €10.000,= naar €15.000,= per jaar te verhogen zodat nieuwe en aansprekende aanvragen vlot maar wel overwogen kunnen worden gehonoreerd! **14**

De fractie van Gemeentebelangen;

Jos Ramaker, Peter Meijerink, Gerard Jutten, Evert Jan Hof, Herman Kleine Koerkamp, Hans Ellenbroek
Andre Schuurman, Ingrid Kappert en Inge Snijder-Haarman

Beschouwingen bij de Begroting 2017

Voorzitter,

Bij voorjaarsnota hebben we aangegeven wat voor ons belangrijk is als input voor de begroting die voor ons ligt. Onze inbreng was en is samen te vatten in een tweetal hoofdthema's: goed leven in goede omgeving. En dat doen we samen.

Dank aan uw college – en via u de ambtenaren - voor de verwerking en de verzette hoeveelheid werk. Op- en aanmerkingen die we maken, doen daar niets aan af.

De begroting is weliswaar minder goed te vergelijken met voorgaande jaren en dat geeft soms het gevoel van lopen in dichte mist, maar dat ligt niet aan u maar aan veranderende voorgeschreven regels. Aan de andere kant geeft de toevoeging van vergelijkingsmateriaal met andere gemeenten juist meer houvast.

Voorzitter,

Veel van onze inbreng bij de voorjaarsnota zien we terug in de begroting. Een aantal voor ons belangrijke elementen echter niet. We zullen in onze beschouwing daarop focussen.

Goede omgeving

Bij de voorjaarsnota heeft de CDA-fractie opgeroepen het kind centraal te stellen, niet de regels. Dat betref de zorg, maar het helpt ons ook op andere terreinen verder vooruit te kijken en bij het maken van bestuurlijke keuzes. Duurzaamheid, rentmeesterschap, voor onze kinderen. Of, zo u wilt, volhoudbaarheid van de gemeenschap en haar omgeving. De vorige week gehouden klimaatop onderstreept het belang van een lange termijnvisie, gekoppeld aan op korte termijn handelen. De CDA-fractie staat te trappelen om samen met inwoners en bedrijven aan de slag te gaan. Dat vinden wij niet alleen, maar de hele raad, getuige het raadsdocument dat we samen hebben opgesteld met termen als "ambitie blijft onverminderd van kracht", "stevige economische pijler". Bij de voorjaarsnota hebben we nadrukkelijk aangegeven dat we reikhalzend uitkijken naar de uitkomsten; waar staan we nu en wat moeten en kunnen we doen? Onze ambitie is dat we bovengemiddeld willen scoren en dat betekent dat we aan de slag moeten. We hoeven niet alles zelf te doen. Ook duurzame dorpen in alle kernen staan klaar.

De begroting stelt ons teleur: voorstellen over het vervolg voor het gemeentelijk duurzaamheidsbeleid volgen pas in 2017. [#1] Ook geen extra reservering van middelen. Wat ons betreft wordt een deel van het beschikbare budget hiervoor gereserveerd. [#2] Want al zou je het niet doen voor het milieu, het is sowieso goed voor de economie.

Het is mooi wonen in Dalfsen. Vanwege al het groen, maar zeker ook vanwege de sfeer die oude panden met zich meebrengen. Goed om historie te kunnen voelen. Daar moeten zuinig op zijn. "Behouden is het streven", schrijft de begroting. Maar wàt wil het college behouden? As we speak, vindt sloop plaats van monumentale panden als het Kleine Veer en Pniël. Het kerkje Pleijendal is min of meer per ongeluk behouden. We willen hier vooraf over nadenken. Samen met Historische Kringen en inwoners bepalen wat we niet uit het straatbeeld willen laten verdwijnen, zoals de Unionfabriek, Emmagebouw, karakteristieke panden aan de Bloemendalstraat. [#3]

Een andere erfenis uit het verleden, waar we minder plezier aan beleven, is asbest. Tijdens de behandeling van de voorjaarsnota zou de inventarisatie was al bezig zijn en zou Dalfsen een pilotgemeente worden. We waren en zijn benieuwd. In de begroting komt de term asbest echter niet voor. [#4] We overwegen ook hiervoor budget te reserveren, al is het maar om voorfinanciering te kunnen faciliteren. [#5]

De CDA-fractie heeft samen met anderen regelmatig van het college een actieve en soms activistische rol gevraagd voor het behoud van het openbaar Vervoer, met name van en naar de kleinere kernen Lemelerveld, Oudleusen en Hoonhorst. We blijven goede hoop houden, maar mochten er minder OV-faciliteiten komen, dan moeten – vaak jonge - inwoners andere manieren vinden: scooter of elektrische fiets. Afname van openbaar vervoer zorgt dus dat het drukker wordt op de fietsverbindingen.

Ik ben opgegroeid met de slogan 'Dalfsen, het fietsvriendelijkste dorp van Salland'. Moeten we constateren dat dit niet meer het geval is nu Dalfsen meer fietsongelukken kent dan andere gemeenten (16 tov 10). [#6] Fietsers zijn kwetsbaar. Al eerder vroegen we aandacht voor fietspaden. Dat het college "geen nieuwe prestaties" heeft opgeschreven, komt wel vreemd over. [#7] We zouden graag een onderzoek zijn naar de oorzaken, de locaties en betrokkenen. Ook of er elektrische fietsen bij betrokken zijn. [#8]

Goed leven, samen

Gemeenschap is voor CDA een werkwoord. We mogen ons in Dalfsen gelukkig prijzen met zo'n hecht verenigingsleven en actieve Plaatselijke Belangen. We vinden het belangrijk dat iedereen z'n steentje kan bijdragen en dat mensen gezien worden. De Dalfsenaar kenmerkt zich door: niet afwenden en wegstijgen, maar zien en in actie komen. Als ik inwoners uit andere gemeenten spreek, blijkt dat we daar terecht trots op mogen zijn. Dat zijn we ook.

Inwoners van onze gemeente zijn van 'aanpakken'. Dat blijkt ook wel uit het hogere aantal bedrijven per 1000 inwoners (127 vs 122 gemiddeld). Op basis van het aantal banen per 1000 inwoners dat fors onder het gemiddelde ligt (624 vs 656 / 722 nl) constateren we dat het veelal z'pers of kleine bedrijfjes zijn. Het is landelijk een gegeven dat in deze groep ook zogenaamde verborgen werkelozen zitten en dat daar veel verborgen armoede is.

Afgelopen weekend was in de media dat steeds meer mensen in de knel komen en bij kerken aankloppen voor hulp. Bij de voorjaarsnota hebben we het college opgeroepen om alert te blijven op verborgen armoede bijvoorbeeld bij ZP-ers en agrariërs. [#9] Voorkomen is beter dan genezen. We zijn dan ook warm voorstander van preventie schuldhulpverlening. [#10]

Allerliefste zien we natuurlijk dat er voldoende verdienend vermogen is. Als overheid kunnen we daar met name randvoorwaardelijk aan bij dragen. Bij de voorjaarsnota hebben we al de vinger gelegd op de onzichtbare ambitie van het college met betrekking tot de economie. We zien nu 'evaluatie kroonplein' staan en '10 bedrijfsbezoeken' staan voor 2017. Wat heeft het college nodig om meer visie & ambitie te tonen? [#11] We geven er u een cadeau: maak een kortere procedure voor evenementen mogelijk. Bijvoorbeeld door een algemene goedkeuring te verlenen waarbinnen voor specifieke onderdelen per keer afspraken gemaakt kunnen worden. [#12]

Beschut werken blijft achter bij de ambitie. Wat is hiervan de achterliggende oorzaak? [#13] Het idee voor het oprichten van een Dalfser afvalscheiding- en demontagebedrijf spreekt ons aan. Wel hebben we vraagtekens of er nog voldoende aanbod is. Bestaande organisaties en initiatieven zoals Leerwerkcentrum en Nogus&Nogus moeten we als gemeente niet in de weg gaan lopen. [#14]

We ondersteunen de aanpak van transitie naar transformatie. Ook begrip voor maatwerkoplossingen. Wel zouden we graag inzicht krijgen in de maatregelen en oplossingen die gevonden worden. [#15] Dat is voor ons belangrijke informatie over effectiviteit van ons beleid.

Ook zijn we het eens met de inzet om te komen tot één welzijnskoepel waarmee samenwerking wordt gestimuleerd en verbeterd. Wel hebben we twee zorgpunten: 1. Hoe voorkomen we dat dit uitmondt in meer bureaucratie [#16] en 2. hoe zorgen we ervoor dat de afstand tot de cliënt niet te groot wordt en dat de raad te veel afstand komt te staan? [#17]

Pijnlijk vinden we het dat Jeugdzorg niet terugkomt in de begroting. 'Het kind centraal' is voor ons geen loze kreet. Wat gaat het college volgend jaar doen? [#18]

We zien graag focus op vereenvoudiging van regels en inzicht in processen ingeval van een aanvraag voor zorg of een financiële vergoeding. [#19] Bijvoorbeeld bij aanvraag van een vergoeding door zorgboeren, daar is een slag te winnen. Maak het makkelijk en transparant.

Voorzitter, ik kom tot een afronding. De CDA-fractie is trots op onze gemeente. De kritische noten die we hebben uitgesproken, zijn alle bedoeld – en zo kent u ons – om nog meer kwaliteit toe te voegen. Voor nu en later. Voor een goed leven in een goede omgeving. Samen.

CDA-fractie Dalfsen

Roel Kouwen, Arie Koetsier, Theo Logtenberg, Betsy Ramerman, Janine Schiphorst, Jan Uitslag

-----

Vragen buiten de beschouwing, maar waar we wel antwoord van het college op verwachten

Indicatoren zijn welkome aanvulling in de begroting. Is het mogelijk ook de scores van gemeenten tot 25.000 inwoners en gemeenten uit de regio op te nemen voor optimale vergelijkbaarheid? [#20]

Standaardisering maakt het verleidelijk voor het rijk om turend op te treden. Van belang te bewaken dat het rijk niet intervenueert in onze begroting/autonomie. Wilt u de VNG hierop aanspreken en aansporen. [#21]

Nu de begroting meer gestandaardiseerd wordt, ligt een gezamenlijke administratie met andere gemeenten meer onder handbereik? [#22]

Met betrekking tot veiligheid (2.3): waarom geen inzet van sociaal media om het meerjarig doel te bereiken. Nu staat alleen de inzet van x aantal publicaties in kernpunten. [#23]

Begroting laat zien dat met betrekking tot de Bibliotheek het streven is om meer leden te krijgen. Wat ons betreft is gezien de nieuwe functie van de bibliotheek het aantal leden niet zaligmakend, maar ook het aantal bezoeken en aantal uitleningen. [#24]

Voorzitter,

De begroting is het instrument van de raad om de plannen voor het komende jaar vast te stellen. We bedanken het college en de ambtenaren voor het verrichte werk. De begroting moest dit jaar voldoen aan nieuwe voorschriften en dat heeft nogal wat betekend.

De structuur van de begroting:

Opnieuw is dus de begroting qua structuur aangepast. Deze keer op basis van centrale voorschriften. Blijkbaar is er de behoefte om decentralisatie te laten vergezellen met scherpere metingen. Met name de verschuiving van overhead is een breuk met de voorliggende periode en dat maakt vergelijking lastig evenals inzicht in integrale kostprijs van producten. We vragen het college om

- de VNG te melden dat dit soort veranderingen niet zo maar leiden tot betere besturing van de gemeente; zeker als wijzigingen telkens worden voorgeschreven. (1)
- de komende jaren de regels die om de overhead te begroten en te meten constant te houden en niet mee te gaan in een mogelijke race tussen gemeenten wie op papier de laagste overhead heeft. (2)

Hoewel indicatoren prima zijn, vinden we over het algemeen dat de verplichte indicatoren weinig actueel zijn de dat de trends ontbreken. In het contact met de VNG kan het college ook dit punt meenemen. (3) We zijn wel blij met de aankondiging van het college (in de technische sessie) dat we “sturen en meten” vanuit onze eigen beleidsnota’s serieus op gaan pakken.

De ChristenUniefractie heeft op basis van de uitvoerig besproken Voorjaarsnota / Perspectiefnota beoordeeld of de kernpunten (benoemd in hoofdstuk 2 van de VJN) voldoende zijn vertaald in deze begroting 2017. Hierbij houden we ook rekening met de ontwikkelingen in de afgelopen maanden.

Hierna volgen (grotendeels in volgorde van de VJN) een aantal belangrijke onderwerpen:

Middengebied Nieuwleusen:

Door het college is het project Middengebied Nieuwleusen aangeduid als een megaproject, dat een sterk appél zal doen op betrokkenheid en samenwerking van inwoners en maatschappelijke organisaties. Slaagt u er op momenteel in om die betrokkenheid en samenwerking te (laten) organiseren of vraagt 2017 nog extra aandacht? (4)

Verder stellen we het op prijs als in de voorstellen de komende tijd over dit project een helder financieel beeld wordt meegegeven, zowel in investeringen als in exploitatie. Dan kan er tijdig een weloverwogen besluit worden genomen. (5)

Wanneer voorziet u de eerste wedstrijd voor de burgers mbt dit te vernieuwen middengebied; namelijk de naamgeving? (6)

We hebben al vaak in de gemeenteraad aandacht gevraagd voor de visie en concretisering van de (lange termijn) programmering van de de kulturhusaccomodaties in het algemeen. De wethouder heeft ook toegezegd met een voorstel te komen. Hoe en wanneer wordt dit in 2017 opgepakt? (7)

Omgevingswet:

De invoering van de omgevingswet is omvangrijk en vraagt een goede voorbereiding. We ontvangen graag zo vroeg mogelijk in 2017 het ambitiesdocument. Wanneer is dit gepland? Er zijn vele belangrijke facetten te benoemen bij zo'n ambitiesdocument. We vragen het college vandaag bijzondere aandacht voor drie facetten:

- De rol van de raad in het ontwikkelen van de omgevingsvisie. De vaststelling ervan is al wel duidelijk; dat geldt nog niet voor het traject er naar toe. (8)
- De interactie (en dat is ruim op te vatten) met burgers en bedrijven bij de ontwikkeling. De burger bestaat niet zo hebben we in een workshop geleerd; evenmin als dat het bedrijf bestaat. We willen graag een goed beeld van de mogelijkheden aangereikt krijgen. (9)
- De mate waarin de ontwikkeling van de de centrumvisie Dalfsen wordt uitgevoerd en hoe deze wordt geformuleerd. (10)

Verder geeft het college aan dat er mogelijk een aanpassing komt van de “Beleidsregels ontwikkelen met kwaliteit in het buitengebied gemeente Dalfsen”. Wat zijn hierbij de argumenten en criteria? (11)

RUD als GR:

In 2017 spreken we over de nieuwe bestuurlijke setting van de RUD. Het bedrijfsplan maakt hier onderdeel van uit. Is er al meer bekend over de effecten van de omgevingswet voor de RUD? Wat gaat de RUD hierin in 2017 doen? (12)

De transformatie in het sociale domein:

Toen de ChristenUnie fractie begin deze maand vroeg naar de achtergrond van het overschot in het sociale domein in 2016 heeft het college aangegeven dat we al werken zoals het bedoeld is. Preventief, gericht op concrete vraag en zoekend in de breedte naar goede invullingen. Zo nodig aangevuld met zorg vanuit de gemeente verstrekt. Het lijkt er op dat deze wijze van werken al vroegtijdig heeft geleid tot het bereiken van het uiteindelijke financiële kader. Is dit een juiste interpretatie? (13) En wat zijn materieel en financieel dan de effecten van de fase transformatie? Deze fase heeft volgens het college prioriteit in 2017 en 2018 en kost veel tijd. Kan het college de raad (in het eerste kwartaal 2017) dienen met een strategische transformatienotitie? (14) Passen hierin ook initiatieven zoals Right to Challenge¹ ?

Wat doen we in 2017 op het gebied van beschermd wonen en maatschappelijke opvang als aanloop naar de decentralisatie in 2020? Is in dit kader te overwegen om de reserve decentralisatie de komende jaren te handhaven? (15)

---

¹ <https://vng.nl/onderwerpenindex/bestuur/burgerparticipatie/nieuws/kansen-en-knelpunten-van-right-to-challenge>

Financieel beleid:

Het meerjaren perspectief lijkt in financieel opzicht goed. Tegelijk met de uitkomsten van de septembercirculaire bouwt het college met de eerste begrotingswijziging een stelpost in mocht de uitkering uit het gemeentefonds toch de komende tijd weer tegenvallen. Dat is verstandig gelet op de schommelingen van deze posten. Niet voor niets staat dit onderwerp genoteerd met het grootste risico. Maar we willen graag in elk volgend P&C document een expliciete beoordeling van deze stelpost. (16)

Dat het een goed meerjaren perspectief is komt ook door de meevallende lasten voor de vennootschapsbelasting. Niettemin serieus geld.

Is in deze begroting de in de voorjaarsnota geaccordeerde ruimte van 1 miljoen Euro voor strategische aankopen opgenomen? (17)

En tenslotte in deze financiële paragraaf de stelpost “nader in te vullen financiële ruimte”. Het is prima dat het college de raad dient met voorstellen over het benutten van deze ruimte.

We geven graag van te voren al serieuze suggesties mee (18):

- Achterstallig onderhoud wegen wegwerken.
- Verbeteren fietsveiligheid (feitelijk en gevoel); Dalfsen lijkt hier landelijk slecht te scoren.
- Continuering consultatiebureaus.
- Ontwikkelingen dorpscentrum Dalfsen
- Investing en exploitatie Middengebied Nieuwleusen.
- Armoedebeleid
- Duurzaamheidsambitie
- Innovatiebudget transformatie
- Effecten nieuw beleid voorzieningenniveaus in kernen (servicepunt Lemelerveld)
- Proeven en nieuw beleid vanuit de fase transformatie in het sociaal domein.

De door het college gesuggereerde bestemming interne formatie vraagt om meer duidelijkheid over actuele knelpunten, maar ook om inzicht in toekomstige formatie-effecten van ONS (shared service centre regio Zwolle) en omgevingswet. En wendbaarheid zit niet alleen in structuur. (19)

Economisch beleid:

Misschien is de crisis voorbij, maar stabiliteit en groei zijn niet vanzelfsprekend. Met bijna 600 werklozen in onze gemeente hebben we nog steeds een serieuze uitdaging. Ook de nieuwkomers in onze gemeente zien we graag participeren. We vinden dan de invulling van het programma 4 Economische zaken echt onder de maat. Het lijkt nu op koffiedrinken (bedrijfsbezoek) en terugkijken (evaluatie Lemelerveld). Kan het college voor donderdag een meer serieuze invulling geven van wat ze gaat doen? We denken ook met name aan meer aandacht en actie voor de agrariërs in onze groene gemeente. Velen hebben het lastig door gedrukte prijzen en pittige wetgeving (fosfaat en asbest). (20)

De ChristenUnie wil nog een aantal punten benoemen en meegeven:

- Nadenken over wijze van communicatie, participatie en coöperatie voor effectief bestuur vinden we belangrijk. Mogelijk leidt dit tot mooie maatschappelijke beweging.
- Over vluchtelingen en (t)huisvesting statushouders spreken we binnenkort uitvoeriger. Ons uitgangspunt is dat er ruimte is voor de (vermoeide) vreemdeling of vluchtelingen binnen de Dalfserpoort. .... zoals er ook ruimte is voor alle zwanen aan de Vecht.
- Wat gaat het college nu concreet doen aan ondersteuning van digibeten bij voortgaande digitalisering van de maatschappij? (21)

- Is er inzicht in de bebouwingskeuzen rond de N340. Welke objecten blijven en welke verdwijnen? (22)
- We stellen voor dat het college een voorstel uitwerkt voor ondersteuning van de vijf duurzame dorpen. Bijvoorbeeld een strippenkaart voor ambtelijke ondersteuning en / of extern advies. En hiervoor een bedrag van 10.000 Euro op te nemen in de begroting voor 2017 en voor 2018. (23)

We sluiten af. We hebben weleens kritische opmerkingen, maar waarderen de inspanningen van het college zeer. En we hebben ook de indruk dat het college goed luistert naar de raadgevingen in deze raad. Dat vinden we een positieve houding. Op deze wijze kom je dicht bij de betekenis van Spreuken 11:14: Door gebrek aan visie gaat het volk ten onder, een keur van raadgevers brengt het tot bloei. (NBV).

Er zijn mooie resultaten bereikt en tegelijk zijn er nog voldoende uitdagingen op diverse beleidsterreinen. We wensen college, ambtenaren en raad Gods zegen toe bij het verder invullen van plannen. Deo Volente; we weten ons van Hem afhankelijk.

De fractie van de ChristenUnie
Rietje Lassche, Anne Nijburg en Luco Nijkamp

De begroting voor 2017 ligt voor ons. De laatste begroting waarvan we als raad in deze samenstelling, de uitvoering nog gaan beleven. Er zijn een aantal onderwerpen die onze aandacht vragen. Maar om te beginnen zou ik willen zeggen dat het stuk er heel goed uit ziet. Het is goed leesbaar en voorzien van heldere toelichtingen. Soms zijn we het weliswaar niet eens met bepaalde voorstellen of uitwerkingen, maar de begroting is prima opgesteld. Goed doorwrocht zou ik willen zeggen. Compliment dus.

Dalfsen is een in meer dan één opzicht gezonde gemeente waar het goed toeven is. Om te wonen zeker, maar ook om te verblijven en te recreëren. Goede voorzieningen, goed onderhouden, financieel gezond, prettige leefomgeving, dichtbij een stad van formaat, goed onderwijs zowel in de gemeente als ook in de buurt. Relatief weinig werkloosheid en een in veel opzichten welvarende gemeenschap. In deze begroting zitten nou niet direct zaken die daar afbreuk aan doen; dus we zouden kunnen volstaan met deze constatering en tekenen bij het kruisje. Er gaat dan echt niet iets vreselijk mis.

En toch gaan we commentaar leveren op de begroting. Dat doen we niet om te millimeteren of te zeuren over elk detail. Dat doen we omdat we denken dat het op onderdelen beter kan en soms ook moet. Want vanuit onze overtuiging – de sociaaldemocratie – zijn we van mening dat het in een begroting moet gaan over een rechtvaardige verdeling van die welvaart die in Dalfsen toch ruim voorhanden is. Waarbij niemand aan de kant mag blijven staan en waarbij er gelijke kansen zijn voor iedereen. En als mensen echt niet in staat zijn om voor zichzelf te zorgen moet er een vangnet zijn om vallen te voorkomen. En sociaaldemocratie gaat over nog wel iets meer dan een begroting, maar ik beperk me hier even tot die financiële weerslag van het voorgenomen handelen van de gemeente.

Dat voorgenomen handelen van de gemeente waarvan ik denk dat het beter kan en moet, betreft dan de volgende zaken.

1. Financiën

In de afgelopen jaren is er steeds sprake geweest van grote overschotten op de jaarrekening. 2015 vormt daarop geen uitzondering. Voor de komende jaren heeft het college in de begroting de overschotten zelfs al opgenomen onder de noemer 'Nader in te vullen financiële ruimte'. Dat is op zichzelf vooruitgang. In plaats van alles dicht te timmeren en achteraf met een overschot te worden geconfronteerd, houden we nu vooraf al rekening met een overschot en gaan we die ruimte de komende tijd invullen. Bij de inrichting van woonstraten hebben we een paar keer gevraagd de regie op die inrichting helemaal bij de bewoners te laten; dat durfde het college niet aan. Nu heeft het er de schijn van dat het college het ook niet aandurft het aan de raad over te laten wat te doen met deze financiële ruimte. Misschien heb ik het verkeerd gelezen, maar mijn oproep zou zijn de raad in positie te brengen om nieuwe ideeën te ontwikkelen en in te brengen met het oog op die financiële ruimte. **1.**

2. Inkomensgrens

Er bestaat een inkomensgrens voor inwoners om in aanmerking te kunnen komen voor een aantal vormen van aanvullende ondersteuning. Die grens ligt in Dalfsen op 110% van het bijstandsinkomen. In Zwolle wordt een grens van 130% gehanteerd en in Utrecht wordt voor sommige onderdelen zelfs een grens van 200% gehanteerd. Wij willen pleiten voor een verhoging van die inkomensgrens en als norm 130% hanteren. Wat is de reactie van het college? **2.**

3. Duurzame bouw en verbouw – legesvrij

Dalfsen heeft een aantal jaren geleden verduurzaming centraal gesteld. Dit ook in verband met de gestelde milieudoelstellingen. Het zou helpen als inwoners en toekomstige inwoners, zoveel als mogelijk worden gestimuleerd om bij hun (ver)bouwplannen duurzaamheid voorop te stellen. Een mogelijkheid dit te stimuleren zou zijn het legesvrij maken van bouwvergunningen bij *die* plannen waar duurzaamheid voorop heeft gestaan. Duurzaamheid by design zeg maar. Eens? **3.**

4. Verschillende gemeentelijke heffingen zoals WOZ en reinigingsrechten

In de begroting wordt voorgesteld een – overigens kleine – verhoging van de gemeentelijke tarieven toe te staan. 1 procent trendmatige verhoging. Daar zou ik het normaal gesproken mee eens zijn. In de systematiek wordt vaak gekeken naar wat je als gemeente maximaal zou kunnen/mogen heffen. Het verschil met wat je feitelijk in rekening brengt wordt dan als ruimte gezien. Dat vind ik nog steeds een wat vreemde aanduiding. Ruimte ben je namelijk geneigd te benutten. En ik zou zeggen dat dit nou iets is wat je bij voorkeur *niet* zou moeten benutten. Voorshands, zeker gelet op het overschot van ook weer 2016, is mijn voorstel die trendmatige verhoging voor 2017 maar een even in te slikken. Laat die ruimte nou maar eens ten goede komen aan alle inwoners. **4.**

5. Service en servicepunten

De gemeente onderhoudt in Nieuwleusen en Lemelerveld de lokale servicepunten. Zoals ook tijdens de voorjaarsnota al betoogd, doet het gerucht de ronde dat de punten gesloten zullen worden. Het moet gezegd, uit de kadernota 'Publieksdienstverlening' blijkt dat voornemen niet. Wel worden er wijzigingen voorgesteld waar nogal verschillend op wordt gereageerd. Ik pleit bij deze voor het niet alleen openhouden van de servicepunten maar ook dat er meer bekendheid aan wordt gegeven, dat gezocht wordt naar de mogelijkheid om ook een moment te hebben van openstelling buiten kantooruren en dat uitdrukkelijk de samenwerking wordt gezocht met organisaties die ook ter plekke actief zijn om die openstelling meer robuust te maken. **5.**

6. Consultatiebureaus

Een soortgelijke oproep geldt voor de consultatiebureaus. Ook daar vragen we om structurele handhaving in de kernen. Een centralisatie in één of twee kernen staat haaks op het uitgangspunt: zorg dichtbij de mensen!

7. Werk en zorg

Voor de PvdA staat werk centraal als het er om gaat mensen in staat te stellen hun eigen leven zoveel als mogelijk zelf en zo goed mogelijk in te richten. Werk levert sociaal-maatschappelijke zelfstandigheid op en stelt mensen in staat hun eigen keuzes te bepalen. Het zoeken en vinden van werk is in eerste instantie een verantwoordelijkheid van de mens zelf. En soms lukt dat niet. Om welke reden dan ook. In dat geval kan ook de gemeente Dalfsen een rol spelen.

Eind 2014 is de Wet Garantiebanen en Quotumwet Arbeid beperkten aangenomen. Tot 2026 moeten er 125.000 extra nieuwe banen worden gerealiseerd. (100.000 door de marktsector en 25.000 door de overheid). De garantiebanen zijn bestemd voor mensen die wel kunnen werken maar vanwege een beperking niet in staat zijn het wettelijk minimumloon te verdienen. Kunt u aangeven of en in hoeverre u hier al voortgang hebt geboekt? **6.**

Een belangrijk terrein in dit verband is het sociaal domein. We zien dat de hoogte van eigen bijdrage bij bijvoorbeeld de huishoudelijke hulp ertoe leidt dat bepaalde groepen inwoners geen aanvraag meer doen of bestaande hulp moeten beëindigen. Die eigen bijdrage kan momenteel oplopen tot € 26,- per uur hulp. Dat kost dan arbeidsplaatsen en brengt mensen die de hulp nodig hebben in de problemen. Bent u bereid de hoogte van de eigen bijdragen nog eens onder de loep te nemen? **7.**

8. Kroonplein

In 2015 hebben we over het Kroonplein in Lemelerveld opgemerkt: *‘naast parkeren is er ruimte voor verblijven in een veilige en sfeervolle omgeving met zoveel mogelijk groen. We houden vast aan ons uitgangspunt dat het tevens een plein moet worden dat uitnodigt om te verblijven, waarvoor mensen graag van de fiets afstappen.’*

Nou, dat met die parkeerruimte is goed gelukt en veel inwoners van Lemelerveld zijn daar oprecht blij mee. Maar tijdens een paar korte bezoeken die we de afgelopen weken hebben gebracht aan het plein kwamen toch wat kritiepunten boven: kaal, geen groen en soms onoverzichtelijk en daardoor onveilig. Bent u als college bereid er nog eens opnieuw naar te kijken mocht de evaluatie daar aanleiding toe geven? **8.** En bent u bereid die evaluatie in de tijd nog iets naar voren te halen? **9.**

9. De voedselbank

Al in een veel eerder stadium hebben we u gevraagd om te bezien of er reden is de voedselbank bij te staan. Ze fungeert feitelijk als distributie mechanisme tussen leveranciers en afnemers, zijnde de inwoners van de gemeente Dalfsen. Die distributie vergt opslag en dat kost nou eenmaal geld. Meer geld dan waar de voedselbank over beschikt nu de afnemers niet in staat zijn te betalen voor hun afname. Hier vragen we het college – en we weten dat u er niet afwijzend tegenover staat – vragen we de gemeente om in te springen. **10.**

10. Subsidies kleine instellingen en activiteiten

In 2011 is een generieke korting – de kaasschaaf – toegepast op een flink aantal kleine en ook grotere instellingen. Instellingen die een maatschappelijk belangrijke rol vervullen in onze samenleving. De grotere instellingen laat ik voor nu even rusten, al zit ons de bezuiniging op de bibliotheek ook nog steeds wat dwars. Maar als ik me beperkt tot de echt kleinere instellingen c.q. activiteiten, dan blijf ik het onbegrijpelijk vinden dat die bezuinigingen niet zijn terug gedraaid gelet op de riant overschotten van de afgelopen jaren. Opgeteld gaat het over 8 kleinere zaken met een subsidiebedrag onder de € 2.500,- per jaar (bijv. de Oranjevereniging, schoolvoetbaltoernooi, de Palthehof). Daar is in totaal vijf duizend euro op bezuinigd. Kunnen we dat nou niet terugdraaien. **11.**

11. Armoedebestrijding

‘Kinderen moeten mee kunnen doen. Sociaal, met sport, cultuur en op school. Daarom stelt het kabinet elk jaar 100 miljoen euro extra beschikbaar om alle kinderen kansen te geven.’ Dat is de aanhef van de brief die minister Klijnsma op 20 september jongstleden schreef. De Uitwerking van dat voornemen moet nog plaatsvinden maar duidelijk is dat de gemeente daar een rol gaat krijgen. Heeft u al een plan hiervoor? **12.**

Bij dat laatste – dat maken van een plan – daar wil ik nog een andere kanttekening maken. In de diverse media lazen we afgelopen week de volgende, wat Wilderiaanse, kort door de bocht tekst:

Inwoners van de gemeente Dalfsen die in aanmerking willen komen voor een bijstandsuitkering, moeten voortaan zelf een plan schrijven hoe ze weer aan het werk willen komen. "We gaan eerst een plan maken, dan pas een uitkering", zegt wethouder Van Leeuwen. Wie niet mee werkt, wordt gekort op zijn of haar uitkering! De werkloze wordt deelgenoot van zijn probleem!

Eerlijk gezegd stuitte me de tekst behoorlijk tegen de borst. Alsof iemand die de botte pech heeft langere tijd werkloos te zijn zelf niet door heeft dat hij of zij een probleem heeft; nee dat moet nog even door de gemeente worden onderstreept als zijnde 'Jouw probleem! Het is niet alleen een suffe tekst, hij is ook nog eens alleen maar bedoeld om in te spelen op het onderbuikgevoel. Mijn vraag: Hebt u wel een plan wethouder?

Voor bijvoorbeeld die garantiebanen? Wat gaat u doen om het allemaal op te lossen; en nee ik ga niet uitleggen wat ik bedoel met 'allemaal' en 'oplossen'. Dat hoeft namelijk niet in deze onderbuik discussie.

Ik vond de tekst onder het niveau van dit college. Wellicht kunt u er wat afstand van nemen en eens uitleggen wat u nou echt wilt doen! 13.

Algemene financiële beschouwing fractie D66
Programmabegroting 2017-2020

“Dalfsen is (een)schat rijk, daarom nu vooruit !”

Voorzitter, dames en heren, de hoofdconclusies van D66 wijken niet veel af van eerdere beschouwingen.

- Ons huishoudboekje is prima op orde en we lopen vrijwel geen financieel risico.
- Dalfsen wint allerlei prijzen, scoort veel “groene” resultaten en komt goed in de pers. Ook in de uitvoering van de WMO en andere decentralisaties, lijkt het allemaal goed te gaan.

Maar aan de andere kant zien we de laatste maanden wel meer spanning ontstaan; meer dat we gewend zijn, spanning

- tussen burgers en bestuur (met name tav de plannen voor huisvesting van vergunninghouders) en
- binnen de Raad, waarbij een paar weken geleden, de fracties van GB en CU er voor hebben gezorgd dat het debat over de noodzakelijke maatregelen van snelle integratie van vergunninghouders is verdaagd. Erg jammer en wat D66 betreft een gemiste kans. Wij zijn van mening dat de mensen in Dalfsen de vraag van het WAAR best kunnen scheiden van het HOE.

Terugkerend naar de programmabegroting constateer ik dat de opstellers kennelijk vinden dat de Raadsleden echt dichterbij de inwoners staan dan het College. Raadsleden worden vermeld met voor- en achternaam, terwijl de collegeleden worden aangeduid met titel(s) en alleen voorletters. Onderscheid moet er zijn.. (1)

Inhoudelijk constateer ik dat door de nieuwe begrotingssystematiek, de vergelijking met eerdere jaren slecht te doen is. Deze door het rijk opgelegde systematiek heeft ambtelijk veel werk gekost, waarvoor hartelijk dank. Dat neemt niet weg dat extra informatie en vergelijkingen nuttig en welkom waren geweest, maar kennelijk was de mankracht daar nu niet voor. Ook viel het op dat veel referenties en vergelijkende kentallen erg oud of afwezig waren.

Inhoudelijk wil ik ingaan op de volgende 5 punten:

1. Risicobeoordeling en het door mij geconstateerd gebrek aan zelfvertrouwen bij ambtenaren en bestuur,
2. Grondbeleid,
3. Veiligheid en leefbaarheid langs de N340 en N377 (voor de derde achtereenvolgende keer !)
4. Burgerparticipatie, met name JongDalfsen! en
5. Een voorstel voor het goed gebruiken van onze beschikbare middelen in de komende vier jaar.

In de inleiding van de programmabegroting en in par 1.3. van het financieel meerjarenbeeld stelt het College, dat de risico's ten opzichte van de beheersmaatregelen in het model te sterk zijn aangezet.

Nu

vooruit

D66

Ik ben het daar helemaal mee eens! Maar volgens D66 zijn ze daar zelf ook bij: in de systematiek kun je de kansen en de gevolgen ook anders inschatten! Misschien ook een uiting van een gebrek aan zelfvertrouwen? In dat verband viel ons op, dat in veel gevallen genoemd wordt dat er extern onderzoek gedaan moet worden. Vaak is dat ons inziens onnodig en te duur. (2)

Ik zeg: "Durf te vertrouwen op het uitgezette beleid en de beoordeling van onze eigen mensen, zeker als er geen echte noodzaak is of er expliciet om wordt gevraagd". Gezien de beperkte tijd ga ik hier geen voorbeelden noemen, maar die zijn er vele !

Op de 2^e plaats het Grondbeleid; daarvoor geldt iets soortgelijks. We hebben recent een beleid vastgesteld en constateren nu dat dit realistisch was. Laten we dan gewoon op deze weg doorgaan. (3) Er worden namelijk nog miljoenen winst uit het Grondbeleid voorzien. Wat D66 betreft liever zuinig met de uitgife, dus geen extra stimulering, geen aanvullende onderzoeken maar doorgaan op de aangegeven weg.

Op de derde plaats constateer ik voor de zoveelste keer dat het College nog steeds gelooft dat de veiligheid en leefbaarheid langs de N340 en de N377 bij de Provincie in goede handen is. Het duurt ons allemaal veel te lang tot daar duidelijkheid over is. Heeft het College een Plan-B ? (4)

Over Burgerparticipatie en communicatie wordt veel gesproken. Gelukkig is ons initiatief voor een Jongerenraad afgelopen jaar creatief opgepakt. Je mag wel zeggen dat JongDalfsen! door goede samenwerking tussen een jongere zelf (nl. Sem Loggen), een stagiaire van de gemeente en SMON succesvol is geweest.

Met social media zijn erg veel jongeren bereikt en is interessant onderzoek gedaan, b.v. op het gebied van alcohol en drugs. Deze vorm is enorm aangeslagen en blijkt een echte meerwaarde te hebben. De Raad wacht helaas nog op de resultaten. (5)

Het College stelt voor om pas begin 2017 aan JongDalfsen een vervolg te geven in het nieuwe communicatiebeleid. D66 is van mening dat het eeuwig zonde is het begonnen initiatief een half jaar te laten liggen, met het risico dat je daarna weer opnieuw moet beginnen. Waarom niet sneller doorgaan op de succesvolle weg? (6)

En als we het dan toch over communicatie hebben en het betrekken van de burgers bij je beleid, moet je dan zinnen gebruiken zoals: "Vanuit het reguliere vervangingsprogramma wordt actief gezocht naar de meekoppelkansen voor klimaatadaptieve maatregelen" ? (7)

Als laatste mijn bijdrage over de bestemming van de beschikbare financiële ruimte. Volgens het college is dat ongeveer 1,2 miljoen € in de komende 4 jaar. Zonder alle reserves voor "eventuele tegenvallers" is die ruimte echter meer dan het dubbele, nog los van de vele miljoenen die als opbrengst uit het Grondbedrijf worden verwacht.

Welnu, het voorstel van D66 is om deze ruimte als volgt te besteden:

a. Investeer in jonge kinderen

Uit onderzoek blijkt dat als je wat wilt doen tegen armoede, het erg effectief is om te investeren in erg jonge kinderen. Dus bij de voorschoolse opvang en nog daarvoor ! In de leeftijd tot 5 jaar is de meeste winst te behalen.

- Investeer dus in goede zorg en onderwijs voor zwakkere kinderen, regel ook de opvang in goede gastgezinnen.
- Zorg voor een goed georganiseerde en praktisch uitvoerbare vroeg-signalering. In de latere levensfasen betaalt zich dat dubbel terug in betere schoolresultaten, minder werkloosheid en beroep op sociale voorzieningen et cetera. (8)

b. Maak een stevig revolverend duurzaamheidsfonds als onderdeel van het langverwachte gemeentelijk duurzaamheidsbeleid dat hopelijk begin 2107 wordt gepresenteerd. (9)

Ik ben in afwachting van uw vragen en opmerkingen en natuurlijk van de antwoorden van het College.

Namens D66 hartelijk dank voor uw aandacht!

Waakzaam blijven

Allereerst complimenten aan de ambtelijke organisatie voor de oplevering van een helder stuk. Het is goed leesbaar. De nieuwe systematiek maakt de begroting in onze ogen logischer. We beseffen ons wel dat elke wijziging het vergelijk met voorgaande jaren nu lastiger maakt. Maar we spreken hierbij wel de verwachting uit dat deze systematiek zal leiden tot het beter vergelijkbaar maken van onze gemeente met andere gemeentes.

De programmabegroting 2017 - 2020 laat zien dat we als gemeente Dalfsen op de goede weg zijn. Het legt een solide basis onder goed financieel beleid. We zien de afgelopen jaren een sluitende begroting. Hierdoor hebben we goede buffers opgebouwd om eventuele tegenvallers op te kunnen vangen.

Het gevaar hiervan is dat we achterover gaan leunen en denken dat we het allemaal wel gaan redden. Juist daar moeten we voor oppassen. Er zijn namelijk ook risico's die maken dat voorzichtigheid geboden is. Risico's die buiten onze invloedssfeer liggen (de mondiale en landelijke risico's) en risico's die binnen ons bereik liggen waar wij als raad invloed op kunnen uitoefenen. De VVD vindt dat we hieraan moeten werken. Ook als dit betekent dat dit op korte termijn leidt tot extra uitgaven. Uiteraard met de gedachte dat deze uitgaven zichzelf weer terugverdienen.

Risico's

Mensen op drift

De onrustige situatie in het Midden-oosten en Afrika maakt dat er veel mensen op de vlucht zijn geslagen. Het is u allen duidelijk dat de VVD staat voor zo veel mogelijk opvang in de regio's. Daarnaast zorgt de Turkije-deal ervoor dat ook vluchtelingen moeilijker Europa binnen komen. De mensen die wel Europa binnen komen moeten sober opgevangen worden volgens het bekende brood bad en bed principe.

We hebben de afgelopen maanden gezien dat de toestroom sterk terug is gelopen. Zo sterk dat geplande AZC's niet gebruikt hoeven te worden en vergunninghouders via de normale weg woningen kunnen krijgen. Allemaal mooi. Maar laten we hier de ogen niet sluiten. We zien natuurlijk ook dat de oorlog in Syrië nog niet voorbij is. We zien ook dat de VN inschattingen maakt over vluchtelingen die op drift kunnen raken bij Mosul, Aleppo, etc. We zien ook dat de deal met Turkije broos is. Als deze komt te vervallen kan het zo maar zijn dat we een jaar terug worden geworpen in de tijd. Wat dan? In eerste instantie een zorg voor de landelijke politiek, maar dat kan al heel snel een probleem voor de lokale politiek en de bewoners van de gemeente Dalfsen worden zoals we de afgelopen maanden gezien hebben.

Decentralisatie van het sociale domein

De VVD vindt dat de decentralisatie van het sociale domein tot nu toe voor Dalfsen goed uitpakt. De eerste cijfers die we zien van het College laten een bemoedigend beeld zien. Dalfsen heeft de decentralisatie tot nu toe goed in kaart. De chaos die verwacht werd blijft gelukkig uit. Allemaal mooi. Maar ook hier geldt dat we onze ogen niet moeten sluiten en achterover moeten gaan leunen. We weten immers nog lang niet alles. We hebben nog geen vergelijkingscijfers met andere gemeentes en we weten op een aantal onderdelen nog niet hoe we exact gescoord hebben. En dan hebben we het nog niet gehad over de onzekerheden rondom de jeugdzorg.

Burgerparticipatie

Terecht verlangt het College participatie van haar bewoners. Burgerparticipatie vergroot de betrokkenheid en je realiseert een groter draagvlak onder de bevolking. Het College onderneemt hier al stappen in. Ook hier zien we wel dat dit niet in alle gevallen goed werkt. De VVD staat voor een beperkte overheidsbemoeyenis en dus kleine overheid. Burgerparticipatie is daarbij een voorwaarde. We beseffen ons dat dit niet eenvoudig is.

De programmabegroting

De VVD heeft bij een aantal programma's wat vragen en opmerkingen. Punten waar we het College vragen hier nog eens goed naar te kijken.

Algemeen

Bij een aantal programmaonderdelen staat onder het kopje "Hoe meten we dat?" de opmerking "Geen meerjarige indicator geformuleerd." Betekent dit dat hier ook geen indicator voor komt [VR1]? Of komen deze later [VR2]? Als je het niet meetbaar maakt is het lastig te bepalen of de gewenste resultaten behaald zijn.

Programma 1 Bestuur, ondersteuning en algemene dekkingsmiddelen

De VVD vindt het van belang om richting te geven aan het beleid van de gemeente. De missie en visie van een organisatie en dus ook die van een gemeente geven deze richting. Hieraan koppel je de doelstellingen die je als College wenst te behalen. Dit maakt het ook eenvoudiger om de gewenste resultaten meetbaar te maken. Kortom je werkt ergens naar toe. In dit licht bevreemd het ons dat de gemeente in 2017 de missie en visie eens tegen het licht gaat houden om 'm in 2019 te gaan actualiseren. Aangezien de missie en visie dienen als een kompas voor zowel de organisatie en het beleid willen we het College vragen deze in 2017 te actualiseren [VR3].

Programma 3 Beheer openbare ruimte

N377: voor de VVD is hier de veiligheid van belang rondom de aansluitingen en oversteken op de N377. De wijze waarop deze aansluitingen worden gerealiseerd (verkeerslichten, rotondes, snelheidslimieten) bepalen de mate van veiligheid. Op welke wijze houdt het College hier vinger aan de pols bij de Provincie [VR4]?

N340: we vragen het College om te onderzoeken hoe de ontsluiting vanuit Dalfsen gaat verlopen uitgaande van de situatie als de hele N340 gereed is. We krijgen in die nieuwe situatie vanuit de verschillende woonwijken extra verkeer op de Rondweg van Dalfsen naar de N340 door de afsluiting van andere (oude) toegangswegen (zoals Leemculeweg, Engellandweg, Welsummerweg) en de nieuwbouw Oosterdalfsen. Zijn de Rondweg en de toegangswegen en aansluitingen vanuit de woonwijken hierop berekend (de wegen die aansluiten op de Rondweg) [VR5]? Mogelijk moeten hier extra maatregelen worden genomen: bijvoorbeeld een rotonde Gerner Es/Rondweg, veiligheidsmaatregelen voor fietsers bij de rotonde Wilhelminastraat/Rondweg (deze laatste is al als motie vorige week aangenomen).

Programma 4 Economische zaken

De VVD ziet leegstand in de winkelgebieden als ongewenst. In onze gemeente zien we dit wel ontstaan. Welke plannen heeft het College om deze leegstand tegen te gaan en zitten deze plannen al in de begroting verwerkt [VR6]? De VVD vraagt het College om een actieplan te realiseren [VR7]. Wij denken zelf de gemeente bijvoorbeeld een leegstaand pand zou kunnen huren in het winkelgebied van Nieuwleusen, Dalfsen en/of Lemelerveld en hierin volgens het shop-in-shop idee of pop-up-stores kleine ondernemers ruimte te geven om tegen een sterk gereduceerde huurprijs een winkel te starten.

Dit geeft extra inloop in de winkelgebieden en biedt starters de mogelijkheid om laagdrempelig een winkel te starten. Hoe denkt het College over dit soort constructies waarbij de gemeente een actieve rol neemt in het tegengaan van leegstand en het bevorderen van ondernemerschap [VR8]?

Programma 5 Onderwijs en vrije tijd

Voor de WOC Campus Nieuwleusen is deelname van Landstede van belang. In de pers lezen we dat Landstede in financiële problemen verkeert. Landstede is intussen druk in de weer om dit tijt te keren. Maar we hebben nog niet de bevestiging gezien dat Landstede daadwerkelijk meedoet aan de WOC Campus. Kan de wethouder hier al meer duidelijkheid over geven [VR9]? Is het besluit formeel al door Landstede genomen [VR10]?

Programma 6 Inkomensondersteuning

Voor de VVD geldt dat de vergunninghouders, net als andere inwoners die een bijstandsuitkering ontvangen, zo snel mogelijk naar werk moeten worden geholpen. De maatregelen die de gemeente voorstaat om de inburgering te bevorderen helpen hier zeker bij. Maar daarmee zijn we er nog niet. Wethouder Van Leeuwen stelt dat mensen met een bijstand eerst een plan moeten maken en dan pas gebruik kunnen maken van de bijstand. Ons liberale hart kan haast niet harder kloppen. Een uitstekend idee. Onze vraag is nu geldt dit ook voor de vergunninghouders [VR11]? Welke maatregelen neemt het College om de vergunninghouders zo snel mogelijk naar werk te helpen [VR12]?

Programma 9 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Het College heeft aangegeven een inventarisatie te starten naar asbest in de gemeente Dalfsen. We hebben hier nog niets van gezien en zien hier ook niets van terugkomen in de begroting. Dit terwijl andere partijen, zoals woningcorporaties hier al wel mee bezig zijn. Voor met name de agrariërs kan het weghalen van asbest grote financiële consequenties hebben. Onze vraag is of het College al een idee heeft hoe groot het asbestprobleem is binnen de gemeente Dalfsen [VR13]? Kunnen we deze inventarisatie in 2017 verwachten [VR14]? Zo niet, wanneer wel [VR15]?

Het College stelt dat ze afspraken heeft gemaakt met de woningcorporaties over het versneld bouwen van sociale huurwoningen. Bedoeld om o.m de vergunninghouders op te kunnen vangen. Hoe gaat dit eruit zien: komen er extra nieuwbouwlocaties, worden er plannen naar voren getrokken, of worden er meer woningen toegewezen aan deze groep (meer dan de 10% waar we nu vanuit gaan) [VR16]? Wat betekent dit voor de wachtlijsten voor huurwoningen in de gemeente [VR17]? Heeft deze keuze ook invloed op de begroting [VR18]?

Voor recreatie is geen groei meegenomen in de begroting. De VVD gaat er van uit dat de recreatie gaat groeien in de gemeente. Hoe denkt het college hierover [VR19]?

Tot slot een uitdaging. Ik kreeg vorige week een mail van Harrie Kiekebosch met als veelzeggende titel "De Raad op de schop...". Dit boeiend relaas laat zien dat hoe we nu als gemeenteraad opereren z'n langste tijd heeft gehad. Het gaat over op welke wijze je het democratisch proces kan verbeteren door te experimenteren met nieuwe democratische vormen. In het land zijn hier al een aantal experimenten gedaan. Ik stel voor om als gemeente Dalfsen voor volgend jaar de burgers rechtstreeks te betrekken bij het formeren van (een deel van de) de begroting. Geef aan de voorkant ruimte om ze te betrekken bij programma's die leven in de samenleving. We zijn erg benieuwd naar de reactie van het college hierop [VR20].

Wij danken het College en de ambtenaren voor het samenstellen van deze begroting en wensen hun veel succes bij de uitvoering van de verschillende programma's.